

A VER...

Deel 2: Spaanse zinsstructuren

Handboek met oefeningen

Patricia Vanden Bulcke

Uitgeverij Academia Press
Prudens Van Duyseplein 8
9000 Gent
België

www.academiapress.be

Uitgeverij Academia Press maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediativisie van Uitgeverij Lannoo nv.

ISBN 978 90 382 2421 3
D/2014/4804/248
NUR 634

Patricia Vanden Bulcke
A ver...
Deel 2: Spaanse zinsstructuren. Handboek met oefeningen
Gent, Academia Press, 2015, XVIII + 223 p.

Derde druk, 2018
Tweede druk, 2015
Eerste druk, 2014

Vormgeving cover: Keppie en Keppie
Vormgeving binnenwerk: bvba Le Pur et l'Impur

© Patricia Vanden Bulcke & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

WOORD VOORAF

A ver... Deel 2: Spaanse zinsstructuren is een vervolg op *A ver... Deel 1: Spaanse woordsoorten*. Het behandelt vooral het gebruik van de wijzen en tijden in enkelvoudige en in complexe zinnen. Er wordt vanuit gegaan dat gebruikers al vertrouwd zijn met de morfologie van de werkwoorden.

Het handboek is opgebouwd vanuit vijf invalshoeken, die aan bod komen in even zovele hoofdstukken: de soorten zinnen, het gebruik van de verleden tijden van de indicatief, het gebruik van de wijzen in bijzinnen, de uitdrukking van een passieve betekenis en het gebruik van *haber*, *ser* en *estar*, een probleem met lexicale raakvlakken. Het is in de eerste plaats bedoeld voor studenten in de eerste bachelor van de afdeling Vertalen, tolken en communicatie en beoogt hen inzicht te bezorgen in de structuren van het Spaans.

Elk hoofdstuk heeft hetzelfde stramien gekregen. Eerst kunnen de studenten het behandelde fenomeen in alle toepassingen observeren aan de hand van verscheidene, zorgvuldig geselecteerde fragmenten uit Spaanse en Latijns-Amerikaanse teksten. Vervolgens krijgen zij een grondig overzicht van alle structuren, met voorbeeldzinnen ter illustratie. Elk hoofdstuk of deelhoofdstuk bevat tot slot een oefeningenpakket.

Er is bewust gekozen voor authentieke, idiomatische en communicatieve voorbeeldzinnen zoals die tegenwoordig in Spanje en in Latijns-Amerika te horen of te lezen zijn. Op die manier komen de studenten in aanraking met een uitgebreide woordenschat die zij misschien nog niet volledig beheersen bij de aanvang van de cursus, maar die zij toch kunnen begrijpen doordat alle fragmenten voorzien zijn van de gepubliceerde Nederlandse vertaling. Zo is de betekenisoverdracht verzekerd en kunnen de studenten hun aandacht toespitsen op de behandelde taalstructuren. Tegelijkertijd gaan zij ook beter de verschillen beseffen tussen beide taalsystemen (het gebruik van een subjunctief in een Spaanse zin kan lexicale implicaties vertonen in de Nederlandse vertaling, een Spaanse passieve constructie wordt niet noodzakelijk door een Nederlands passief vertaald...)

Er wordt verondersteld dat de studenten vertrouwd zijn met grammaticale metataal. De theorie is in het Spaans opgesteld, maar de grammaticale termen zijn voorzien van een Nederlandse vertaling. De theoretische referentiewerken zijn de *Nieuwe Spaanse grammatica* van De Bruyne, omwille van de klare uitleg in het Nederlands, en de handboekenreeks *Gramática espa-*

ñola aplicada van Delbecque, Masschelein en Vanden Bulcke. De voorbeeldzinnen zijn voor het overgrote deel afkomstig uit romans (zie Corpus).

De oefeningen (zo'n 530 in te vullen velden) zijn voorzien van een uitgebreide sleutel, wat dit handboek geschikt maakt voor zelfstudie. Toch is de begeleiding van een docent wenselijk om de oplossingen van de studenten goed te keuren of te corrigeren. De docent kan ook de nodige toelichting geven bij de vertalingen en de studenten o.a. wijzen op de frequent voorkomende verschillen in structuur tussen brontaal en vertaling.

Als samensteller van dit boek hecht ik eraan mijn collega's Anna Vermeulen en Ria Van den Hende te bedanken voor hun waardevolle opmerkingen.

Patricia Vanden Bulcke
Universiteit Gent

Allende-1

Allende I., *La ciudad de las bestias*, Barcelona, Random House Mondadori, cuarta edición, 2002

Allende-2

Allende I., *De stad van de wilde goden*, vert. Rikkie Degenaar, Amsterdam, Uitgeverij Wereldbibliotheek, 2002

Allende-3

Allende I., *La casa de los espíritus*, Debolsillo, Barcelona, Novoprint, cuarta edición, 2003

Allende-4

Allende I., *Het huis met de geesten*, vert. Saskia Otter, achtendertigste druk, Amsterdam, Uitgeverij Wereldbibliotheek, 2004

Atxaga-3

Atxaga B., *El hijo del acordeonista*, Madrid, Alfaguara, quinta edición, 2004

Atxaga-4

Atxaga B., *De zoon van de accordeonist*, vert. Johanna Vuyck-Bosdriesz, Amsterdam, Nijgh & Van Ditmar, 2005

García Márquez-1

García Márquez G., *Los funerales de la mamá grande*, Barcelona, Bruguera, primera edición, 1980

García Márquez-2

García Márquez G., *De verhalen*, vert. Aline Glastra et al., Amsterdam, Meulenhoff Nederland, 1984

García Márquez-3

García Márquez, G., *La aventura de Miguel Littín clandestino en Chile*, Madrid, Ediciones El País, segunda edición, 1986

García Márquez-4

García Márquez, G., *Clandestien in Chili. Het verbaal van de filmer Miguel Littín*, vert. Mieke Westra, Amsterdam, Meulenhoff, 1987

Lindo-1

Lindo E., *Pobre Manolito*, novena edición, Madrid, Alfaguara, 2003

Lindo-2

Lindo E., *Arme Manolito*, vert. Karen De Meyere en Anne Westerduin, Leuven, Davidsfonds Uitgeverij, 2001

Lindo-3

Lindo E., *Manolito Gafotas*, undécima edición, Madrid, Alfaguara, 2003

Lindo-4

Lindo E., *Manolito*, Leuven, tweede druk, vert. Karen De Meyere, Davidsfonds Uitgeverij, 2000

Mañas-1

Mañas J.A., *Historias del Kronen*, Barcelona, Ediciones Destino, Biblioteca Destino, 1999

Mañas-2

Mañas J.A., *Madrileense roulette*, vert. Doortje Ter Horst, Amsterdam, Nijgh & Van Ditmar, 1996

Muñoz Molina-1

Muñoz Molina A., *Plenilunio*, Madrid, Alfaguara, 1997

Muñoz Molina-2

Muñoz Molina A., *Volle maan*, vert. Ester van Buuren, Breda, Uitgeverij De Geus, 1999

Muñoz Molina-3

Muñoz Molina A., *El jinete polaco*, Barcelona, Editorial Seix Barral, 2002

Muñoz Molina-4

Muñoz Molina A., *Ruiter in de storm*, vert. Ester van Buuren, Breda, Uitgeverij De Geus, 2004

Pérez-Reverte-1

Pérez-Reverte A., *El club Dumas*, Madrid, Alfaguara, 1993

Pérez-Reverte-2

Pérez-Reverte A., *De club Dumas*, vert. Jean Schalekamp, Amsterdam, Anthos, 1999

Ruiz Zafón-1

Ruiz Zafón C., *La sombra del viento*, Barcelona, Editorial Planeta, primera edición, 2006

Ruiz Zafón-2

Ruiz Zafón C., *De schaduw van de wind*, vert. Nelleke Geel, Utrecht, Uitgeverij Signature, negende druk, 2005

UE-1

El funcionamiento de la Unión Europea. Guía del ciudadano sobre las instituciones de la Unión Europea, Manuscrito finalizado en junio de 2003 [en línea]

EU-2

Hoe werkt de Europese Unie? Een wegwijzer voor de instellingen van de Europese Unie. Manuscrito voltooid in juni 2003 [online]

Vargas Llosa-1

Vargas Llosa M., *La Fiesta del Chivo*, Barcelona, Alfaguara, décima edición, 2001

Vargas Llosa-2

Vargas Llosa M., *Het feest van de Bok*, vert. Arie van der Wal, Amsterdam, Meulenhoff, 2001

Vásquez-1

Vásquez J.G., *Historia secreta de Costaguana*, Madrid, Alfaguara, 2007

Vásquez-2

Vásquez J.G., *De geheime geschiedenis van Costaguana*, Utrecht, Signatuur, 2010

GRAMÁTICAS DE REFERENCIA

De Bruyne J. (2014). *Nieuwe Spaanse grammatica* (2014). Gent: Academia Press

Delbecque N., Masschelein D., Vanden Bulcke P. (2012). *El uso de los modos verbales*. Mechelen: Plantyn

Delbecque N., Masschelein D., Vanden Bulcke P. (2012). *El uso de los tiempos del pasado*. Mechelen: Plantyn

Delbecque N., Masschelein D., Vanden Bulcke P. (2014). *Voz activa, pasiva, media en español*. Mechelen: Plantyn

Delbecque N., Masschelein D., Vanden Bulcke P. (2012). *El uso de ser y estar*. Mechelen: Plantyn

ABREVIATURAS

abreviatura	modo y tiempo	traducción
1, 2, 3	primera, segunda, tercera persona singular	<i>eerste, tweede, derde persoon enkelvoud</i>
4, 5, 6	primera, segunda, tercera persona plural	<i>eerste, tweede, derde persoon meervoud</i>
condic comp	condicional compuesto	<i>voltooid verleden toekomstige tijd (vutt)</i>
condic simple	condicional simple	<i>onvoltooid verleden toekomstige tijd (ovtt)</i>
fut comp	futuro compuesto	<i>voltooid tegenwoordige toekomstige tijd (vttt)</i>
fut simple	futuro simple	<i>onvoltooid tegenwoordige toekomstige tijd (ottt)</i>
ger	gerundio	<i>gerundium</i>
imperat cort	imperativo (mandato - prohibición) de cortesía (usted/ustedes)	<i>gebiedende wijs (gebod - verbod) (u-vormen)</i>
imperat famil	imperativo (mandato - prohibición) familiar (tú/vosotros)	<i>gebiedende wijs (gebod - verbod) (je-vormen)</i>
ind impf	indicativo imperfecto	<i>onvoltooid verleden tijd (ovt)</i>
ind plcpf	indicativo pluscuamperfecto	<i>voltooid verleden tijd (vvt)</i>
ind pres	indicativo presente	<i>onvoltooid tegenwoordige tijd (ott)</i>
infin	infinitivo	<i>infinitief</i>
infin comp	infinitivo	<i>samengestelde infinitief</i>
partic	participio	<i>voltooid deelwoord</i>
pr pf comp	pretérito perfecto compuesto	<i>voltooid tegenwoordige tijd (vtt)</i>
pr pf simple	pretérito perfecto simple	<i>voltooid tegenwoordige tijd (vtt)/onvoltooid verleden tijd (ott)</i>

subj impf	subjuntivo imperfecto	<i>verleden tijd van de aanvoegende wijs</i>
subj pf comp	subjuntivo perfecto compuesto	<i>voltooid tegenwoordige tijd van de aanvoegende wijs</i>
subj plcpf	subjuntivo pluscuamperfecto	<i>voltooid verleden tijd van de aanvoegende wijs</i>
subj pres	subjuntivo presente	<i>onvoltooid tegenwoordige tijd van de aanvoegende wijs</i>

abreviatura	función	traducción
ANT	antecedente	<i>antecedent</i>
ATR	atributo	<i>gezegde</i>
CA	complemento agente	<i>handelend voorwerp</i>
CC	complemento circunstancial	<i>bijwoordelijke bepaling</i>
COD	complemento de objeto directo	<i>lijdend voorwerp</i>
COI	complemento de objeto indirecto	<i>meewerkend voorwerp</i>
CP	complemento preposicional	<i>voorzetselvoorwerp</i>
OP	oración principal	<i>hoofdzin</i>
OS	oración subordinada	<i>ondergeschikte zin/bijzin</i>
PDir	pregunta directa	<i>directe vraag</i>
PInd	pregunta indirecta	<i>indirecte vraag</i>
SAdj	subordinada adjetiva	<i>betrekkelijke bijzin/relatiefzin</i>
SAdv	subordinada adverbial	<i>bijwoordelijke bijzin</i>
SSus	subordinada sustantiva	<i>naamwoordelijke bijzin</i>
SUJ	sujeto	<i>onderwerp</i>
V	verbo/grupo verbal	<i>werkwoord/ werkwoordelijke groep</i>
P	predicado	<i>matrix (element waar een naamwoordelijke bijzin van afhangt)</i>

abreviatura	categoría	traducción
adj	adjetivo	<i>bijvoeglijk naamwoord</i>
adv	adverbio	<i>bijwoord</i>
art	artículo	<i>lidwoord</i>
art deter	artículo determinado (t. artículo definido)	<i>bepaald lidwoord</i>
art indet	artículo indeterminado (t. artículo indefinido)	<i>onbepaald lidwoord</i>
conj	conjunción	<i>voegwoord</i>
n propio	nombre propio	<i>eigenaam</i>
num	numeral	<i>telwoord</i>
pron	pronombre	<i>voornaamwoord</i>
pron dem	pronombre demostrativo	<i>aanwijzend voornaamwoord</i>
pron excl	pronombre exclamativo	<i>uitroepend voornaamwoord</i>
pron indef	pronombre indefinido	<i>onbepaald voornaamwoord</i>
pron interrog	pronombre interrogativo	<i>vragend voornaamwoord</i>
pron pers	pronombre personal	<i>persoonlijk voornaamwoord</i>
pron poses	pronombre posesivo	<i>bezittelijk voornaamwoord</i>
pron relat	pronombre relativo	<i>betrekkelijk voornaamwoord</i>
s	sustantivo (t. nombre)	<i>zelfstandig naamwoord</i>
v	verbo	<i>werkwoord</i>
v aux	verbo auxiliar	<i>hulpwerkwoord</i>
v intr	verbo intransitivo	<i>onovergankelijk werkwoord</i>
v pred	verbo predicativo (t. verbo independiente)	<i>zelfstandig gebruikt werkwoord</i>
v pron	verbo pronominal o verbo conjugado pronominalmente	<i>pronominaal werkwoord of pronominaal vervoegd werkwoord</i>
v tr	verbo transitivo	<i>overgankelijk werkwoord</i>

1. Las oraciones	1
1.1. Los tipos de oraciones	2
1.1.1. Las oraciones simples o independientes	3
1.1.2. Las oraciones compuestas o complejas	9
1.2. Análisis oracional	14
1.3. Las oraciones y el uso de los modos y los tiempos	16
1.3.1. Sinopsis del uso de los modos y los tiempos	16
1.3.2. La concordancia de los tiempos	16
EJERCICIO 1	23
2. El uso de los tiempos del pasado del indicativo	33
2.1. El pr pf compuesto, el pr pf simple y el imperfecto	34
2.1.1. Los tiempos perfectos	34
2.1.2. El tiempo imperfecto	41
2.2. El pluscuamperfecto	45
2.3. El estilo indirecto	46
2.4. Conclusión	47
EJERCICIO 2	48
3. El uso de los modos en las subordinadas	61
3.1. Las subordinadas sustantivas	61
3.1.1. El uso del indicativo o subjuntivo	62
3.1.2. El uso del infinitivo	74
EJERCICIO 3.1	77
3.2. Las subordinadas adverbiales	92
3.2.1. Las temporales	93
3.2.2. Las adversativas	97
3.2.3. Las finales	97
3.2.4. Las causales	99
3.2.5. Las concesivas	101
3.2.6. Las condicionales	104
3.2.7. Las modales y comparativas	107
3.2.8. Las consecutivas	110
EJERCICIO 3.2	113
3.3. Las subordinadas adjetivas	128
3.3.1. Clasificación	129
3.3.2. El uso del indicativo o sunjuntivo	130

3.3.3. El uso del infinitivo	135
EJERCICIO 3.3	136
4. La expresión de la pasiva	143
4.1. La pasiva	144
4.1.1. La fórmula adjetiva	145
4.1.2. La fórmula pronominal	146
4.2. Las oraciones activas de contenido impersonal	150
EJERCICIO 4	152
5. El uso de HABER, SER y ESTAR	159
5.1. HABER frente a SER y ESTAR	161
5.2. SER frente a ESTAR	164
5.2.1. + sustantivo, + pronombre, + numeral, + DE + sintagma	165
5.2.2. + A + sintagma, + CON/SIN + sintagma, + DE + sintagma	166
5.2.3. + adverbio	167
5.2.4. Estructura de enfatización	167
5.2.5. + adjetivo	168
5.2.6. + participio pasado	171
5.2.7. + gerundio	172
EJERCICIO 5	173
Clave	187
Apéndices	215
Predicados-1	215
Conectores	221

CAPÍTULO 1:

LAS ORACIONES (*de zinnen*)

Señala las oraciones en el texto español:

Me jode ir al Kronen los sábados por la tarde porque está siempre hasta el culo de gente. No hay ni una puta mesa libre y hace un calor insoportable. Manolo, que está currando en la barra, suda como un cerdo. Tiene las pupilas dilatadas y nos da la mano, al vernos.

—Qué pasa, chavales. ¿Habéis visto el partido, troncos? —pregunta.

—Una puta mierda de equipo. Del uno al once, son todos una mierda —dice Roberto.

—Me han jodido el baño en Cibeles, tronco. Si esto sigue así, acabaré haciéndome del Atleti. A ver, ¿Qué queréis? (Mañas-1, 9)

Ik baal ervan om op zaterdagavond naar Kronen te gaan want dan is 't er altijd stervensdruk. Er is geen teringtafel vrij en het is er niet te harden van de hitte. Manolo, die achter de bar staat, zweet als een otter. Hij heeft heel grote pupillen en als hij ons ziet geeft hij ons een hand.

'Hallo, gabbers. Hebben jullie de wedstrijd nog gezien?' vraagt hij.

'Wat een kloteploeg. Alle elf, stuk voor stuk even kut,' zegt Roberto.

'En voor mij geen duik in de Cibelesfontein. Als dat zo doorgaat word ik nog fan van Atleti. Zeg, wat zal 't zijn?' (Mañas-2, 7)

1.1. LOS TIPOS DE ORACIONES

El tipo de oración determina el uso del modo (indicativo/subjuntivo).

Se denomina **ORACIÓN** cada frase que contiene un sintagma verbal:

- un verbo conjugado solo
- un auxiliar (= verbo conjugado) + gerundio / + infinitivo / + participio (= forma verbal no conjugada)
- una perífrasis verbal (tener que/poder.. + infinitivo, llegar a + infinitivo...)
- una preposición + infinitivo (cf. SAdv)
- un infinitivo solo (cf. SSus, SAdj)

Las oraciones **SIMPLES** o **INDEPENDIENTES** (un solo sintagma verbal) son:

- las aseverativas (indicativo)
- las interrogativas (indicativo)
- las exclamativas (indicativo)
- las desiderativas (subjuntivo)
- las dubitativas (indicativo/subjuntivo)
- las imperativas (imperativo/subjuntivo)

Las oraciones **COMPUESTAS** o **COMPLEJAS** (más sintagmas verbales) son:

- las coordinadas (indicativo/subjuntivo)
- las yuxtapuestas (indicativo/subjuntivo)
- las subordinadas
  - las subordinadas sustantivas
    - sujeto (indicativo/subjuntivo)
    - COD (indicativo/subjuntivo)
    - complemento preposicional (indicativo/subjuntivo)
  - las subordinadas adverbiales
    - las temporales (indicativo/subjuntivo)
    - las adversativas (indicativo)
    - las finales (subjuntivo)
    - las causales (indicativo/subjuntivo)
    - las concesivas (indicativo/subjuntivo)
    - las condicionales (indicativo/subjuntivo)
    - las modales y comparativas (indicativo/subjuntivo)
    - las consecutivas (indicativo/subjuntivo)
  - las subordinadas adjetivas
    - las explicativas (indicativo)
    - las restrictivas (indicativo/subjuntivo)

1.1.1. Las oraciones simples o independientes (*de enkelvoudige zinnen*)

1.1.1.1. Las aseverativas (*de mededelende zinnen*)

Las aseverativas (afirmativas o negativas) no van introducidas por ninguna partícula.

V = indicativo

- [1] Pedro **llega** un poco después. (Mañas-1, 10)
Even later komt Pedro. (Mañas-2, 7)
- [2] —Bah, los médicos **no saben** nada. (Mañas-1, 12)
‘Ach wat, dokters hebben nergens verstand van.’ (Mañas-2, 9)

¡OJO!

En un registro coloquial pueden ir precedidas de la conjunción **QUE**; hay un verbo principal callado.

V = indicativo

- [3] —Joder, Fierro, eres de lo más antisocial. Tómate al menos una cerveza.
—[Te juro] **Que no puedo**, de verdad. (Mañas-1, 12)
‘Goddomme, Fierro, doe niet zo aso. Een pilsje kan toch geen kwaad?’
‘Echt, dat mag niet.’ (Mañas-2, 9)

1.1.1.2. Las interrogativas (*de vraagzinnen*)

Las interrogativas o preguntas directas van acompañadas de signos de interrogación.

Suelen ir introducidas por:

- un pronombre interrogativo: QUÉ, QUIÉN(ES), CUÁL(ES)
- un adjetivo interrogativo: CUÁNTO (-A, -OS, -AS)
- un adverbio interrogativo: CUÁNDO, DÓNDE, CÓMO

que siempre lleva acento.

Pueden no ir introducidas por ninguna partícula.

V = indicativo

- [4] —¿**Qué queréis**? —pregunta un camarero vejete. (Mañas-1, 79)
‘Wat zal het zijn?’ vraagt een oude ober. (Mañas-2, 56)
- [5] —¿**Cuántos** coches **hay**? —pregunto. (Mañas-1, 117)
‘Hoeveel auto’s zijn er?’ vraag ik. (Mañas-2, 83)
- [6] —Bueno, ¿**dónde está** tu novia? —[...]. (Mañas-1, 10)
‘Hé, waar is je vriendin?’ (Mañas-2, 7)
- [7] —¿Tú también **eres** diabético? (Mañas-1, 12)
‘Heb jij ook suiker?’ (Mañas-2, 9)